

KONU 9: III) AVRUPA’NIN MEZOLİTİK ÇAĞ KÜLTÜRLERİ

III.19) BEURONIAN

Kültürü 4 farklı evrede incelemek mümkündür:

Beuronian A

Düzensiz dilgiler üzerine ince trapezler, geniş açılı ikizkenar üçgenler ile dipleri dışbükey ve almaşık düzeltili üçgen uçlar ile karakterizedir.

Beuronian B

Keskin açılı ikizkenar üçgenler ile dipleri içbükey ve almaşık düzeltili üçgen uçlar ile karakterizedir.

Beuronian C

Çoğunlukla çeşitkenar üçgenler ancak bunun yanında sırtlı dilgicikler ve dipleri içbükey düzeltili üçgen uçlar ile karakterizedir.

Geç Mezolitik

Düzenli (standart) dilgiler şeklinde yeni bir teknik uygulamanın ortaya çıktığı, aynı zamanda trapez ve keski ağızlı ok uçlarının yoğunlukla tercih edildiği dörtgen tarzında mikrolitler ile karakterizedir. Endüstriye kızıl geyik boynuzlarından yapılan geniş harponlar da eşlik eder.

Beuronian endüstrisinin erken aşamalarında yontmataş teknolojisi açısından ısısal işlem uygulanmıştır. Buna karşın geç Mezolitikte herhangi bir ısısal işlem uygulanmamıştır.

III.20) CAMPIGNIAN

Aşağı Sen'de Campigny'de bulunan ve 1886 yılında A.Salmon tarafından tanımlanan bir kültürdür. Bu kültürün kuzeyin Ertebølle kültürüyle yakınlığı vardır. Ayrıca Danimarka'nın Kjökkenmöddings'leriyle de yakın benzerlikler gösterir. Campignien'de çok sayıda dilgiler, kazıyıcılar, bıçaklar, taş delgiler gibi yontmataş aletler yer alır. Kazmalar, keserler, keskiler ve baltalar bu kültürün özel aletleri arasındadır.

III.21) ERTEBØLLE KÜLTÜRÜ

Danimarka'nın geç Mezolitik (Atlantik) dönem avcı-toplayıcı ve balıkçı kültürüdür. Littorina Denizi kıyılarında gelişmiştir. Bu kültür aynı zamanda Danca'dan gelen Kjökkenmöddings sözcüğüyle de birlikte kullanılır. Bu sözcük bilindiği gibi yığın halinde mutfak artıkları anlamına gelmektedir. Ancak Ertebølle kültüründe her zaman kjökkenmöddings'lere rastlanmaz. Buna karşın, her kjökkenmöddings bulunan yerde de Ertebølle kültür buluntularına rastlanmayabilir.

Yerleşimler sahil hattı boyunca balıkçılık için oldukça uygun bir biçimde konuşlanmıştır. Sahil bölgesindeki temel ekonomiyi; balıkçılık, yumuşakça toplama ve avcılık belirlemiştir. Bunlar kalıcı yerleşim yerleri gibi görünmektedirler. Çünkü bu yerleşimlere çok yakın yerlerde mezarlık alanları tespit edilmiştir. Mezarlardaki iskeletlerin yanına mezar hediyeleri bırakılmıştır.

Tıpkı Maglemose ve Kongemose kültürlerinde olduğu gibi Ertebølle'de de iri ve ağır taş aletler mevcuttur. Baltalar, kazmalar ve keserler bu kültür için çok tipik endüstri öğeleridir.

Baltalar artık cilalanmaya başlanmıştır. Yontmataş alet endüstrisi içinde mikrolitler en genel aletlerdendir. Çeşitli tiplerdeki üçgen uçlar yanında, trapez biçimli ok uçları en önemli mikrolit grubunu oluşturur. Taş kalemler, taş delgiler, bıçaklar ve kazıyıcılar diğer aletlerdendir.

III.21.1) MUTFAK ARTIKLARI (KJÖKKENMÖDDINGS)

Sözlük anlamı yığın olmuş biçimde çöplük ya da mutfak artıklarıdır. Danca bir kelimedir. Mutfak artıkları ya da başka bir deyişle çöplükler, insanın dünyada var oluşundan bugüne kadar artarak varlıklarını sürdürmeye devam etmiştir. Bunlar en azından arkeolojik kültür kalıntıları kadar önemlidirler. Dolayısıyla arkeologlar tarafından titizlikle incelenmelidirler.

Uzun yıllar boyunca bu çöplükler üst üste birikerek doğal işleyişin de etkileriyle, (örneğin; rüzgarların kıyı kumlarını taşıması ve bu tepelerin üzerini örtmesi ile) tepeler oluşmuştur.

Bu tepelerden; çeşitli yontmataş aletler, silahlar, salyangoz kavrıkları, balık ve kuş kemikleri ile iri memeli hayvan kemikleri ele geçmektedir. Dolayısıyla bu tepeler bir anlamda yakın çevresindeki yerleşim yerinin insanların diyetleri hakkında ve paleoekoloji hakkında çok önemli bilgiler sağlarlar.

Çöplükler genellikle ocakların yakın çevrelerinde, duvar diplerinde, doğal mağara kuyuları içinde, mağara teraslarında ve açık hava yerleşimlerinde yerleşim yerinin yakınlarında bulunurlar.